

ROHEPÖÖRE. Kui Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA) on seni tuntud eelkõige toetusi jagava asutusena, siis uue, tänavu jaanuaris kinnitatud 2022–2027 arengukava raames on võetud sihiks kujuneda toetusi jagavast makseagentuurist maaelu digi- ja rohepöõret toetavaks info ning teadmuse kogujaks, hoidjaks ja jagajaks.

PRIA muutub lähiaastail makseagentuurist maaelu pädevuskeskuseks

GERLI RAMLER

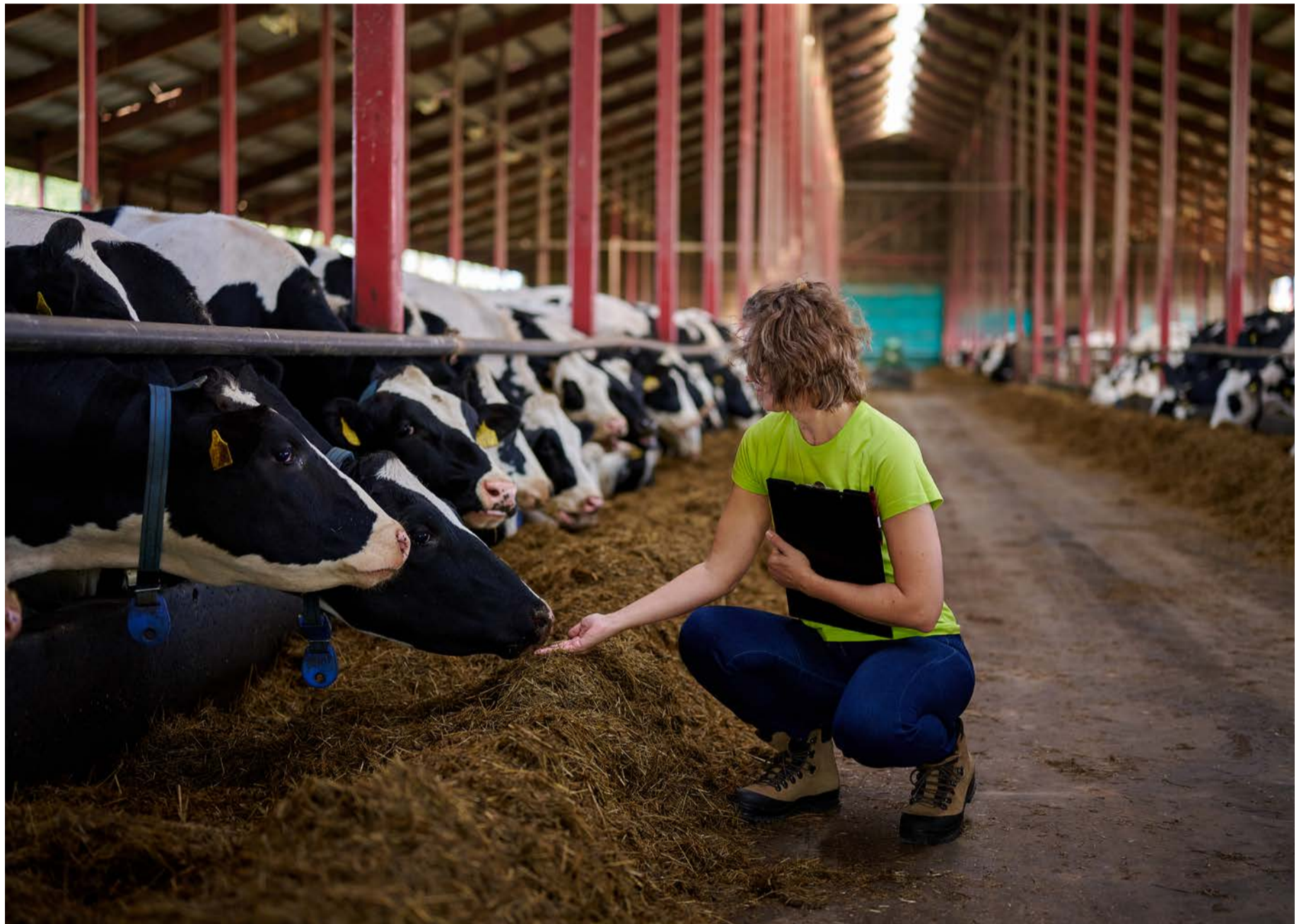
«Selleks, et täita roheleppe ambitsioonikaid eesmärgid ning hoida loodust, aga samal ajal tagada, et Eestimaa koos oma põldude, metsade ja vetega suudaks katta meie toidulaua ning olla konkurentsivõimeline ka maailmas, tuleb olla uuendusmeelne ning nutikas,» ütleb PRIA nõunik Rando Undrus.

Ta lisab, et kogu PRIA tegevus on suunatud elukvaliteedi parandamisele maal ja kalandussektoris. «Soovime olla kasulik ja usaldusväärne partner nii maaeluvaldkonna erasektorile, maaeluga seotud asutustele ja huvigruppidele kui ka teadlastele ja maaeluministeeriumi haldusala asutustele. Praegusel ajal on info ja teadmised sageli suurem väärtus kui rahal. Iga euro kasutamine, mis on rikkastatud tarkusega või mida kasutatakse targalt, toob meile tulevikus tagasi nüüdsest väärtusest mitu korda rohkem.»

Plaanis on arendada maaelukeskse pädevuskeskuse IT arenduse ja halduse suunda, registreerimise ehk andmete halduse suunda ning täiesti uue valdkonnana teadmiste arendamise suunda. Samuti jätkuvalt maaelu ja kalandusega seotud toetuste suunda. Terviklik arendamine eeldab tihedat koostööd kõigi maaeluvaldkondade oma ala pädevuskeskustega ning eelkõige kliendi vajadustest lähtuvate tänapäevaste avalike kui ka isikustatud teenuste arendamist. Näiteks tähendavad avalikud teadmiste arendused erinevate riiklike andmete kombineerimist ja avalikult kättesaadavaks ning kasulikuks tegemist läbi interaktiivsete avalike töölaudade. Tuleviku põllumajandus on palju rohkem andmetele ja erinevatele infotehnoloogiatele tuginev kui praegu.

«Uuel perioodil on Euroopa Liidu (EL) poolt toetuste suureks eesmärgiks seatud tulemuspõhisus. Mootma hakatakse toetustega saavutatud tulemusi,» räägib Undrus. «Teisalt on komisjoni suur ootus, et toetusvahendite kasutamine muutuks lihtsamaks, et kasutataks maksimaalselt lihtsustatud kulumeetodeid ja vähem oleks nii-öelda tegelike kulude ja nende protsesside kontrollimise alusel tehtavaid väljamakseid. Märksõnadeks on seega tulemuspõhisus ja lihtsustamine, aga ka see, et toetused moodustavad osa tervikteenusest, mitte ei ole eesmärgiks omaette. See võib tulevikus tähendada, et investeeringu kuludokumente enam ei küsita ja toetuse saamine on seotud saavutatud ning objektiivselt mõõdetava tulemusega.»

Uute tehnoloogiate kasutuselevõtmine, suuandmete projekt, aga ka e-põlluraamatu

PRIA töötajal on üha suurem roll põllumehe toetamisel ja juhendamisel.

FOTO: REIN LEIB

arendused ja eraettevõtete loodud põllumajandustarkvarade andmete riskisutuse võimekus loovad eelduse eeltäidetud toetustootluste loomiseks.

Üheks näiteks avalike teadmiste arendamisel on PRIA kodulehele loodud statistikamoodul, kust leiab igapäevaselt uuenevaid andmeid toetuste, põllumajanduslooma, põldude jmt kohta.

Mullu maksis PRIA rekordilise summa toetusi

PRIA alustas tegevust 2000. aasta suvel ja käesolevaks hetkeks on klientidele välja maksnud üle 4,6 miljardi euro. 2021. aasta jooksul maksti 21 493 kliendile välja rekordiliselt 338 063 303 eurot. Suurima maksete mahu moodustasid otsetoetused ligi 193 miljoni euroga, järgnesid maaelu arengukava (MAK) toetused umbes 109 miljoni euroga ja riiklikud toetused 18,2 miljoni euroga. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi toetusi maksti üle 14,7 ja koolikavade toetusi üle 2,8 miljoni euro. Toetuste abil hooldatakse ja haritakse Eestis ligi miljonit hektarit põlde ja poollooduslikke kooslusi.

Ka sel aastal moodustavad kõige suurema mahu pindala põhised otsetoetused ja maaelu

arengukava loomatoetused. Otsetoetusi rahastab EL ja taotleja saab ühtset pindalatoetust ning kliimat ja keskkonda säästvat põllumajandustavade toetust, noore põllumajandustootja toetust, puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetust ning jätkata saab väikepõllumajandustootjate toetuse kavas osalemisega.

MAKi otsetoetusi rahastavad EL ja Eesti riik ning taotleja on võimalik erinevaid keskkonna- ja kliimameetme ehk põllumajanduslikke keskkonnatoetusi, mahepõllumajandusele ülemineku ja mahepõllumajandusega jätkamise toetust ja loomade heaolu ning Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antavat toetust. Loomatoetusi rahastavad EL ja Eesti riik ning võimalik on taotleda piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhus, Kihnus ja Ruhnus ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetust. Eesti riik maksab endiselt ka mesilaspere toetust.

Kõigi eespool nimetatud otsetoetuste osakonna meetmete eelarve on 2022. aastal kokku 258 621 000 eurot.

Arengutoetuste osakonna poolt menetletavate erinevate

MAKi meetmete mahuks on 2022. aastal avanevate toetuste jaoks hetkeseisuga planeeritud kokku 81 679 000 eurot ja riiklike toetuste eelarvemahuks on praegu planeeritud ligi 7 miljoni eurot.

Mida 2022. aasta toetuste osas uut kaasa toob?

Otsetoetuste osas on suuri muudatuseks pindalatoetuste taotluste vastuvõtu üleviimine vanast e-PRIAst uude. Vanas e-PRIAs olevad pindalatoetustega seotud teenused, sh põldude ja poollooduslike koosluste alade joonistamine, suleti 13. aprillil. Kõik teenustes «Minu põllud» ja «Minu niidud» olevad põldude ning alade andmed kantakse üle uude e-PRIAsse ja need on klientidele nähtavad alates 2. maist, kui algab pindalatoetuste taotluste vastuvõtt.

Arengutoetuste osas on sel aastal planeeritud avada enamik suuremate MAKi meetmete taotlusvoorud. Näiteks märtsi alguses oli põllumajandustootmisega tegelevatel ettevõtjatel võimalik taotleda põllumajandusettevõtjate tulemuslikkuse parandamise investeringutoetust, aprillis võetakse vastu taotlusi väikeste põllumajandusettevõtete

arendamise toetuse saamiseks. Mais on võimalik taotleda toetust mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeringuteks.

Juuni lõpus on planeeritud avada taaste- ja vastupidavuskava raames rakendatav bioressursside väärindamise investeringutoetuse vastuvõtt. Tegemist on uue meetmega, kus toetatakse tegevusi, mis on suunatud bioressursside senisest kõrgema lisandväärtuse andmisele ja vastavate lahenduste väljatöötamisele ning sellele, et panustataks kasvuhooaegaste heite vähenemisse. Augusti lõppu on planeeritud ka põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse vastuvõtt.

Septembris on planeeritud maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeringutoetuse ning põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeringutoetuste taotlusvoorud keskme suurusel ettevõtjatele ja suure ettevõtjatele ning tunnustatud tootjaorganisatsioonidele ja tootjarühmadele. Aasta teises pooles saab taotleda haridus- ja teadmiste mahetoidu pakkumise toetust. «Lastele mahetoidu pakkumine aitab kaasa tervist

edendavate toitumisharjumuste kujundamisele ning laste teadlikkuse suurendamisele mahepõllumajandussektorist ja keskkonnahoiust laiemalt,» nendib Undrus.

«Mitmete toetuste puhul on muutumas taotlemise tingimused. Näiteks kui varem pidi väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse puhul taotleja tõendama omatoodetud põllumajandusliku müügitulu olemasolu raamatupidamisandmetel alusel, siis nüüd saab võtta taotlemise aluseks ka eelmise aasta põllumajandusliku standardkogutoodangu väärtuse ning need võrdlusandmed saadakse PRIA registritest,» räägib Undrus.

Samuti muutuvad mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeringutoetuse tingimused ning alates 2022. aasta voorust on võimalik toetust küsida ka ainult turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks. Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse muudatusteks on, et nüüd peab toetuse taotleja enne taotluse esitamist läbima ettevõtjalase infopäeva ning toetuse maksimaalset summat planeeritakse tõsta 40 000 pealt 60 000 euroni.